

Warszawa, 27 lutego 2024 r.

Polskie Stowarzyszenie Montażystów

Szanowny Pan Podsekretarz Stanu
Andrzej Wyrobiec
Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego
ul. Krakowskie Przedmieście 15/17
00-071 Warszawa
dpaif@kultura.gov.pl

DPAiF-WA.027.4.2024.MS

SZANOWNY PANIE MINISTRZE

W odpowiedzi na Pańskie zapytanie dotyczące uwag do projektu nowelizacji ustawy o prawie autorskim, będąc uprawnionym do takiej odpowiedzi zgodnie z rozdzielnikiem (poz. 16), przedstawiamy Panu uwagi Polskiego Stowarzyszenia Montażystów do w/w projektu.

1. **Art. 22² . 1.** Dostawca usług udostępniania treści online, który bez wymaganej zgody uprawnionego dokonał publicznego udostępnienia utworu zamieszczonego przez usługobiorcę, ponosi z tego tytułu odpowiedzialność, chyba że wykaze, że:
1) dołożył należytej staranności, aby uzyskać tę zgodę.

komentarz: Sam fakt dołożenia staranności aby uzyskać zgodę, nie wydaje się wystarczający do zwolnienia z odpowiedzialności za udostępnienie bez niej. Pozostałe punkty 2 i 3 o staranności przy uniemożliwianiu dostępu i żądaniu jego zablokowania, mogą logicznie tę odpowiedzialność osłabiać lub zdejmować.

2. Art. 27 otrzymuje brzmienie: „**Art. 27. 1.** Instytucje oświatowe oraz podmioty, o których mowa w art. 7 ust. 1 pkt 1, 2 i 4–8 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo

o szkolnictwie wyższym i nauce, mogą – 9 – na potrzeby zilustrowania treści przekazywanych w celach dydaktycznych lub w celu prowadzenia działalności naukowej korzystać z rozpowszechnionych utworów w oryginale i w tłumaczeniu, w tym zwielokrotnić rozpowszechnione drobne utwory lub fragmenty większych utworów nieprzekraczające 20% objętości utworu, pod warunkiem że korzystanie to nie ma charakteru zarobkowego oraz odbywa się na odpowiedzialność tej instytucji lub podmiotu, na ich terenie lub w innym miejscu, lub za pośrednictwem bezpiecznego środowiska elektronicznego dostępnego, dzięki zastosowaniu procedur uwierzytelniających, tylko dla uczących się i nauczających lub prowadzących działalność naukową w danej instytucji lub podmiocie.

komentarz: Jeżeli drobne utwory mogą być udostępniane w całości w celach edukacyjnych, to 20% większych wydaje się zbyt mało, kiedy korzystanie nie ma charakteru zarobkowego i jest pod kontrolą instytucji prowadzących działalność naukową. W przypadku filmów fabularnych niezwykle trudno jest przekazać uczniom i studentom wiedzę rzetelnie, analizując jedynie fragment dzieła. Uwzględniając doświadczenia z nauczania zdalnego podczas pandemii proponujemy wprowadzenie zapisu o ograniczeniu użycia fragmentu dzieła, nawet do proponowanych 20%, w przypadku rejestracji i udostępniania treści wykładu w sieci lub na jakichkolwiek nośnikach. W przypadku gdy wykład nie jest rejestrowany, możliwe jest zaprezentowanie utworu w całości.

3. **Art. 47¹ . 1.** Twórca ma prawo do regularnego otrzymywania od osoby, na którą przeniósł autorskie prawa majątkowe, lub od osoby, której udzielił licencji, aktualnej informacji o przychodach z korzystania ze swojego utworu oraz o wynagrodzeniu należnym w związku z tym korzystaniem, odrębnie dla każdego ze sposobów korzystania. Informacja może być wykorzystana przez twórcę wyłącznie w celu ustalenia wartości majątkowej praw przeniesionych albo stanowiących przedmiot licencji.
2. Informacja, o której mowa w ust. 1, jest przekazywana z regularnością adekwatną do specyfiki danego sektora i sposobu korzystania z utworu, nie rzadziej niż raz w roku i nie częściej niż raz na kwartał.

komentarz: Biorąc pod uwagę że mamy nadzieję na pełne uwzględnienie internetu w tantiemach, a internet zwiększa potencjał ilości odtworzeń, a zarazem przychodów, uważamy że uzyskanie aktualnej informacji o przychodach w pkt.2 powinno zawierać zapis "nie częściej niż raz w miesiącu" a nie „na kwartał”.

4. **Art. 47¹ . 4.** Przepisów ust. 1–3 nie stosuje się w przypadku, gdy wkład twórczy nie jest znaczący w stosunku do wykorzystywanej całości, chyba że twórca, który

żąda informacji, o której mowa w ust. 1, wykaże, że informacja ta jest niezbędna do wykonania prawa, o którym mowa w art. 44. W przypadku utworu zbiorowego, zbioru utworów oraz utworu współautorskiego domniemywa się, że wkład twórczy nie jest znaczący w stosunku do wykorzystywanej całości. W przypadku utworu audiowizualnego domniemanie to nie ma zastosowania do reżysera, operatora obrazu, twórcy adaptacji utworu literackiego, twórcy stworzonych dla utworu audiowizualnego utworów muzycznych lub słowno-muzycznych oraz twórcy scenariusza.

komentarz: W punkcie 4 powyższego artykułu domagamy się dopisania obok reżysera i operatora obrazu także montażysty i scenografa ponieważ według nas ich wkład w utworze audiowizualnym jest zawsze znaczący, podobnie jak pozostałych wymienionych.

5. Stanowczo domagamy się wprowadzenia do nowelizowanej ustawy zapisu zapewniającego twórcom utworów audiowizualnych tzw. tantiem z internetu, oraz z innych utworzonych w przyszłości kanałów dystrybucji dzieł audiowizualnych służących celom zarobkowym.

komentarz: Eksploatacja dzieł filmowych w internecie stała się pełnoprawnym kanałem dystrybucji, na równi z telewizją, czy kinem. Możliwe, że w niedalekiej przyszłości zdystansuje pozostałe media stając się głównym polem eksploatacji. Dzielenie się zyskiem, czy też redystrybucja dóbr winna być podstawową zasadą w nowoczesnym demokratycznym państwie stawiającym własność, w tym także własność intelektualną, jako podstawowe prawo swoich obywateli. System tantiem jest dla nas twórców częścią naszego dochodu wynikającą z jego eksploatacji. Jest też w zasadzie jedynym źródłem utrzymania po przejściu na emeryturę, gdyż jak większość artystów nie obejmuje nas system ubezpieczeń społecznych. Niestety poprzedni minister kultury nie chciał w należyty sposób zatroszczyć się o artystów i w sposób niemal systemowy ograniczał nasze prawa, działając w interesie wielkich międzynarodowych koncernów.

Najlepszym rozwiązaniem byłoby skorzystać z mechanizmu zapisanego w art. 70, który poprawnie działa od lat i zapewnia ochronę praw twórców do odpowiedniego i proporcjonalnego wynagrodzenia z dotychczasowych pól eksploatacji. Jest to rozwiązanie najprostsze z prawnego punktu widzenia, polegające na wpisaniu kolejnego pola eksploatacji, przy czym ważne jest by nie zamykać listy pól, gdyż postęp techniczny jest tak szybki, że jest możliwe, iż w najbliższej przyszłości pojawią się nowe, nieznane jeszcze pola eksploatacji.

W naszej ocenie ustawa w proponowanym kształcie niesie za sobą szereg negatywnych skutków, są to:

- przedłużająca się sytuacja, w której twórcy pozbawieni są należnego im wynagrodzenia ze znaczącego pola eksploatacji, który to stan trwa już co najmniej od 10 lat
- brak zgodności ustawy z dyrektywą Unii Europejskiej
- ustawodawca nie wykazuje należytej dbałości o równowagę w ochronie interesów stron, przedkładając interes dostawców treści internetowych - dużych koncernów międzynarodowych, nad interes twórców, o których powinien dbać w pierwszej kolejności
- pogarszająca się sytuacja materialna twórców, szczególnie dotkliwie dotycząca ludzi młodych

Liczymy, że obecny rząd, który miał szansę być powołany w dużej mierze dzięki poparciu artystów, naprawi błędy swoich poprzedników i wprowadzi w nowelizowanej ustawie zapis o tzw. tantiemach z internetu i z innych utworzonych w przyszłości kanałów eksploatacji dzieł audiowizualnych.

Polskie Stowarzyszenie Montażystów powstało z potrzeby ochrony praw autorów montażu obrazu oraz dźwięku w utworach audiowizualnych. Nasze stowarzyszenie zrzesza obecnie ponad 120 członków, co stanowi niemal 100% reprezentację jeśli chodzi o twórców. Naszym priorytetem jest dbanie o wysoki poziom artystyczny powstających w Polsce filmów, co nie może się odbyć bez zapewnienia odpowiedniego poziomu kompetencji twórców oraz zapewnienia im godnych, stabilnych i profesjonalnych warunków pracy. Właściwa nowelizacja ustawy o prawie autorskim ma dla nas kluczowe znaczenie.

z poważaniem
w imieniu Zarządu

Marcin Konarzewski
prezes PSM